

סדרת משלחי היד המבוקשים בראיה רב - שנתית

מיכאל אורנשטיין, חוקר במינהל המחקר

רקע

לאחרונה פרסם מנהל מחקר עבודה בה בחן לראשונה בחינה רב-שנתית של הביקוש למשלחי יד. בחינה זאת בוצעה בארבע נקודות זמן בחמש עשרה השנים האחרונות. לצורך עריכת ההשוואה הרב-שנתית חישבנו שני משתנים: רמת הביקוש (ממוצע רב שנתי של הביקוש בנקודות הזמן השונות) ומידת היציבות של הביקוש (הפער בין הדירוג המקסימלי למינימאלי בנקודות הזמן). הבדיקה בוצעה לכל משלחי היד שהיו לנו נתונים בכל ארבע נקודות הזמן (126 משלחי יד).

זיהנו בעבודה זאת לראשונה, קבוצה של משלחי יד להם קיים ביקוש גבוה, יציב ומתמשך על-פני כל התקופות. למשלחי יד אלה ניתן לראשונה להגיד כי קיים מחסור מתמשך ולא רק ביקוש גבוה נקודתי.

מהנתונים ומקבוצת משלחי היד השונות אנו למדים כי הקבוצות עם הביקוש הגבוה, היציב והנמשך נמנות על קבוצות רבות ומגוונות. יש בהן כאלה הזוכות לשכר גבוהה יותר, עקב רמת ההשכלה ומחסומי הכניסה כמו למשל משלחי יד של טכנולוגיה עילית ומהנדסים. מאידך גיסא, קיימים משלחי יד עם רמות השכלה נמוכות יותר ושכר נמוך יותר, אולם שכר גבוה יותר מאשר למשלחי יד אחרים הדורשים אותה רמת השכלה וכישורים. בין אלו נמנים: עובדים בתחום הבנייה, נהגים, עובדים מקצועיים בתחום המתכת ועובדים בתחום החקלאות.

הנתונים נאספו משנת 1999 ועד שנת 2013. ברור לנו כי במשך שנים אלו השתנו במידה מסוימת משלחי היד השונים. אולם אנו סבורים כי התכונות והכישורים הנדרשים במשלחי היד לא השתנו באופן מהותי ועל כן אנו סבורים שההשוואה הרב שנתית היא ראויה.

במסגרת סדרה זאת, אנו מתכננים לפרסם מספר פרסומים מיוחדים שיאירו את משלחי היד המבוקשים ויציגו אותם ואת הביקוש להם בעשור האחרון באופן מעמיק יותר

מטרה

הצגת הביקוש הרב-שנתי של קבוצות נבחרות של משלחי (עובדי מתכת, נהגים ועובדים במקצועות הבנייה) מאז תחילת שנת 2000.

מקורות הנתונים

1. סקר מעסיקים, מינהל מחקר וכלכלה, משרד הכלכלה (1997 - 2013) .
סקר המעסיקים במגזר העסקי נערך מדי רבעון מאז 1997 . במסגרת הסקר, מינהל מחקר וכלכלה במשרד הכלכלה אוסף מכל עסק הנכלל במדגם נתונים על: המשרות הפנויות, משך הזמן שבו הן לא היו מאוישות, השכר המוצע בהן, משרות שאוישו, סוג האיוש (קבוע, זמני), השכר ההתחלתי במשרות שאוישו, משך הזמן שלקח לאיש משרה, עובדים שנפלטו מהעבודה, הסיבות לפליטת העובדים, וציפיות המעסיקים לשינויים בכ"א ובפעילות העסקית.
2. סקר כוח אדם (2000-2012) ומפקד אוכלוסין (2008), להרחבה אודות המקורות הללו – ראה למ"ס – עבודה ושכר /סקר כ"א www.cbs.gov.il.

לוח זמנים

- רבעון שני 2015 – בחינה רב שנתית של הביקוש למקצועות המתכת
- רבעון שלישי 2015 – בחינה רב שנתית של הביקוש לנהגים
- רבעון רביעי 2015 – בחינה רב-שנתית של הביקוש למקצועות הבנייה

נספח א'

הגדרות

1. משרות פנויות- מספר המשרות הפנויות במוצע יומי במגזר העסקי שמעסיקים חיפשו באופן פעיל עובדים על מנת לאייש אותן.
2. שכר מוצע- השכר החודשי ברוטו למשרה מלאה שמעסיקים הציעו למועמדים במשרות הפנויות או השכר בו אוישו המשרות הפנויות.
3. משך חיפוש עובדים למשרה פנויה- משך הזמן בשבועות שעבר מאז שהמשרה הפנויה נפתחה ועד למועד הבדיקה.
4. מועסקים- סך המועסקים במגזר העסקי במשלחי היד השונים.

נספח ב'

שיטה

במסגרת הסקירות נסקור את משלחי היד המרכזיים בכל קבוצה בסיווג של שלוש ספרות¹, בין השאר נבחן עבורם את הפרמטרים הבאים :

א. משרות פנויות

נבצע בחינה רב-שנתית של המשרות הפנויות במשלחי היד השייכים לקבוצה הנסקרת ברמה של שלוש ספרות לפי סיווג למ"ס (סיווג 1994). הנתונים יתבססו על סקר מעסיקים של משרד הכלכלה בשנים 2000 – 2013. לכל משלח יד בקבוצה יוצגו ממוצע המשרות הפנויות השנתי.

ב. משרות לפי מחוזות

בחינה נוספת שנעשה במשלחי היד תהייה ריכוזם הגיאוגרפי בהבחנה בין ארבעה אזורים גיאוגרפיים :

- מחוזות ירושלים ויהודה ושומרון
- מחוזות הצפון וחיפה
- מחוזות מרכז ותל אביב
- מחוז הדרום

ננסה לבחון כיצד מתחלקות המשרות הפנויות בין המחוזות השונים במיוחד בהשוואה בין הפריפריה למרכז.

ג. מספר המועסקים

את נתוני המועסקים לפי משלח יד ניקח מתוך סקרי כח- אדם של הלמ"ס של השנים האחרונות. נבחן את השינוי במספר המועסקים בכל אחד ממשלחי היד ברמה ל 3 ספרות.

¹ סיווג למ"ס 1994

ד. ביקוש יחסי – שיעור המשרות הפנויות

נחשב עבור על משלח יד עבור כל אחת מהשנים מהו שיעור המשרות הפנויות מתוך המועסקים. הכוונה היא לראות כיצד השתנה ברמה הרב-שנתית הביקוש היחסי לכל משלח יד. כך למשל, ביקוש ל- 1,000 משרות פנויות במשלח יד בו מועסקים 10 אלפים עובדים מעיד על ביקוש יחסי גבוה הרבה יותר מהביקוש במשלח יד בו קיימות 2,000 משרות פנויות ומועסקים במשלח היד 100,000 עובדים.

ה. השכר המוצע במשרות הפנויות

מעסיקים שדיווחו, בסקר המעסיקים של מינהל מחקר וכלכלה, שהם מחפשים עובדים במשלחי היד השונים, נשאלים מה השכר החודשי ברוטו שהם מציעים לעובדים במשרות הפנויות. השכר המוצע, כפי שדווח על ידי המעסיקים, נכלל ברשומות הסקר. נשתמש הן בשכר שהוצע במשרות פנויות והן בשכר בו אוישו משרות. נבחן כיצד השתנה השכר המוצע במשלחי היד השונים לאורך השנים.

ו. זמן ממוצע בו משרות פנויות

מעסיקים שדיווחו, בסקר המעסיקים של מינהל מחקר וכלכלה, שהם מחפשים עובדים במשלחי היד השונים, נשאלים כמה זמן המשרות שהם מציעים פנויות בשבועות. גם מעסיקים אשר איישו משרות מדווחים על הזמן בשבועות שלקח לאייש את המשרות. נשתמש בנתוני הזמן הן של משרות פנויות והן של משרות שאוישו. נבחן כיצד השתנה משך הזמן במשלחי היד בשנים השונות